

4. Бондаренко В. В., Данильченко В. А. Удосконалення змісту спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів поліції в умовах воєнного стану. *Оперативно-бойова діяльність сил сектору безпеки і оборони в умовах воєнного стану* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 29 берез. 2024 р.). Київ : НАСБУ, 2024. С. 14–16.

5. Бондаренко В. В., Плisko В. І., Бикова Г. В., Козенко С. М., Білик В. В., Кострома І. О. Організація самостійної роботи курсантів під час опанування практично спрямованих дисциплін: психологічні та педагогічні аспекти в умовах воєнного стану. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка»*. 2025. № 7 (53). С. 757–768.

6. Навчально-тренувальні сутички (поєдинки) та їх проведення на заняттях зі спеціальної фізичної підготовки : метод. рек. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. 75 с.

7. Фізична підготовка фахівців з охоронної діяльності та безпеки : навч. посіб. / [Д. П. Кисленко, В. В. Бондаренко, Н.Б. Вербин та ін.]. Київ : НУОУ, 2024. 128 с.

8. Формування техніки рукопашного бою на заняттях зі спеціальної фізичної підготовки : монографія / В. А. Данильченко, І. І. Вако ; за заг. ред. В. В. Бондаренка. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. 210 с.

**Царьова Ірина Валеріївна**, завідувач кафедри мовної підготовки ДДУВС, доктор філологічних наук, професор

### **ПРАВОВІ Й ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

У сучасних умовах розвитку держави питання національної безпеки України набуває особливого значення. Повномасштабна війна, інформаційні атаки, кіберзагрози та гібридні методи ведення боротьби актуалізують необхідність комплексного підходу до забезпечення державної безпеки. Одним із важливих елементів цієї системи є мовна підготовка, яка виступає не лише засобом професійної комунікації, а й чинником формування національної ідентичності, інформаційної стійкості та ефективної взаємодії у сфері безпеки й оборони. Мовна компетентність фахівців сектору безпеки та державного управління безпосередньо впливає на рівень організації службової діяльності, якість міжнародного співробітництва та протидію інформаційним загрозам. Саме тому правові та організаційні аспекти мовної підготовки потребують детального дослідження.

Сучасне безпекове середовище формується не лише у військовому чи політичному вимірах, а й у сфері комунікації. У цифровому просторі мова перетворюється на стратегічний ресурс, здатний консолідувати та дестабілізувати суспільство. Гібридні загрози, що поєднують інформаційні, психологічні, когнітивні та технологічні компоненти, дедалі частіше реалізуються через мовні та дискурсивні практики. У цих умовах лінгвістика виходить за межі традиційного опису мовних явищ і набуває статусу прикладної науки безпекового спрямування. Дослідження мовних механізмів впливу стає необхідною передумовою розроблення ефективних стратегій протидії інформаційним атакам.

Мовна підготовка є важливим складником професійної компетентності сучасного фахівця. Для працівників сектору безпеки та оборони володіння державною мовою, а також іноземними мовами, є необхідною умовою ефективного виконання службових обов'язків. Українська мова в умовах сучасних викликів виконує не лише комунікативну, а й стратегічну функцію. Вона є елементом державотворення, засобом зміцнення національної єдності та інструментом протидії інформаційній агресії. У період гібридної війни мовне питання стає складовою інформаційної безпеки держави. Особливого значення набуває підготовка фахівців, здатних працювати в міжнародному середовищі, брати участь у спільних операціях, взаємодіяти з міжнародними партнерами та аналізувати іншомовні джерела інформації. Це сприяє підвищенню обороноздатності держави та розвитку міжнародного співробітництва.

Поняття «лінгвістичної безпеки» ґрунтується на розумінні мови як соціального інструмента, що формує когнітивні моделі реальності [2, с. 618]. Через мовні засоби конструюються образи загрози, ворога, безпеки та стабільності. У межах гібридних конфліктів мова використовується для: нормалізації агресивних дій; легітимації деструктивних наративів; підризу довіри до державних інституцій; фрагментації ідентичності суспільства. Лінгвістичний аспект безпеки охоплює аналіз семантики, прагматики, метафорики, наративних структур і комунікативних стратегій, що визначають ефективність інформаційного впливу. Цифровий простір є ідеальним середовищем для реалізації гібридних загроз завдяки швидкості поширення інформації, анонімності та алгоритмічному підсиленню контенту [1]. Мовні інструменти в цьому середовищі мають низку характерних ознак: фрагментованість дискурсу, емоційна насиченість, маніпулятивна номінація, псевдоекспертність.

Правову основу мовної підготовки в Україні становлять Конституція України, закони та нормативно-правові акти у сфері освіти, державної мови та національної безпеки. Відповідно до

Конституції України, державною мовою в Україні є українська мова, а держава забезпечує її всебічний розвиток і функціонування в усіх сферах суспільного життя. Важливе значення має Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», який регламентує використання державної мови у діяльності органів влади, освіти та професійній сфері. Крім того, Закон України «Про національну безпеку України» визначає основні напрями державної політики у сфері безпеки та оборони, де важливу роль відіграє кадрове забезпечення й професійна підготовка фахівців. В умовах інтеграції України до європейського та євроатлантичного простору особливої актуальності набуває вивчення іноземних мов, передусім англійської, як мови міжнародної комунікації. Це забезпечує ефективну взаємодію України з Організацією Північноатлантичного договору, Європейський Союз та іншими міжнародними структурами.

Організаційне забезпечення мовної підготовки передбачає створення ефективної системи навчання, підвищення кваліфікації та професійного розвитку фахівців. Важливу роль у цьому процесі відіграють: заклади вищої освіти; військові навчальні заклади; центри професійної підготовки; державні установи та спеціалізовані курси.

Сучасна система мовної підготовки повинна базуватися на інноваційних освітніх технологіях, інтерактивних методах навчання та використанні цифрових ресурсів. Особливо важливим є впровадження професійно орієнтованого навчання, спрямованого на розвиток навичок ділового спілкування, роботи з міжнародною документацією та ведення професійних переговорів. Не менш важливим є підвищення рівня мовної культури державних службовців, військовослужбовців і працівників правоохоронних органів. Високий рівень володіння державною мовою сприяє ефективній комунікації, зміцненню авторитету державних інституцій та формуванню позитивного іміджу України на міжнародній арені. Попри значні зміни у сфері освіти та державної мовної політики, існує низка проблем, які ускладнюють ефективну мовну підготовку фахівців. Серед них: недостатній рівень фінансування освітніх програм; нестача сучасних навчальних матеріалів; нерівний доступ до якісної мовної освіти; недостатня мотивація окремих категорій здобувачів освіти; вплив інформаційної агресії та дезінформації.

Сучасні виклики вимагають постійного вдосконалення освітніх програм, оновлення методик навчання та посилення державної підтримки мовної політики. Для підвищення ефективності мовної підготовки в системі забезпечення національної безпеки України доцільно: удосконалити нормативно-правову базу у сфері мовної освіти; розширити міжнародне співробітництво у сфері професійної підготовки; активно впроваджувати цифрові технології та дистанційне навчання; підвищувати рівень професійної кваліфікації викладачів; формувати мотивацію до вивчення державної та іноземних мов; розвивати спеціалізовані програми мовної підготовки для сектору безпеки й оборони.

Отже, мовна підготовка є важливим елементом системи забезпечення національної безпеки України. Вона сприяє формуванню професійної компетентності фахівців, зміцненню інформаційної безпеки, розвитку міжнародного співробітництва та утвердженню національної ідентичності. Ефективне правове регулювання та належна організація мовної підготовки є необхідною умовою забезпечення стабільності, безпеки та подальшого розвитку української держави.

#### Список використаних джерел

1. Магда Є. Гібридна війна: сутність та структура феномену. *International relations, part «Political sciences»*. 2014. № 4. URL: [http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol\\_n/article/view/2489/22](http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2489/22)
2. Царьова І. В. Лінгвальна репрезентація концепту «інформаційна безпека». *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти* : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 21 бер. 2025 р.) ; у 2-х ч. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. Ч. II. С. 618–619.
3. Царьова І. В. Висвітлення поліційних дій у медіа: лексичні й стилістичні особливості. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. Дніпро : ДДУВС. 2025. Вип. 3. С. 206–212.
4. Cullen P. The landscape of Hybrid Threats: A Conceptual Model (Public Version), Giannopoulos, G., Smith, H. and Theocharidou, M. Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC123305>
5. Tsareva I. V. Functional and derivative space of the legal text. *Advanced trends of the modern development of philology in European countries* : Collective monograph. Riga : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2019. P. 217–233.
6. Tsareva I. V. The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. 1436 p. P. 804–812.